Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/1573

2024 3 5

# Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Daugiašališkumo ir pagrindinių tarptautinių principų stiprinimas siekiant taisyklėmis grindžiamos tvarkos sparčiai kintančiame pasaulyje. Pilietinės visuomenės indėlio į JT sistemą svarba“

**(nuomonė savo iniciatyva)**

(C/2024/1573)

Pranešėjas **Christian MOOS**

Bendrapranešėjė **Tanja BUZEK**



| | |
|---|---|
| Plenarinės asamblėjos sprendimas | 2023 1 25 |
| Teisinis pagrindas | Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnio 2 dalis |
| | Nuomonė savo iniciatyva |
| Atsakingas skyrius | Išorės santykių skyrius |
| Priimta skyriuje | 2023 11 16 |
| Priimta plenarinėje sesijoje | 2023 12 14 |
| Plenarinė sesija Nr. | 583 |
| Balsavimo rezultatai | |
| (už / prieš / susilaikė) | 194 / 8 / 17 |



## 1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) dar kartą primena Europos Sąjungos (ES) institucijoms jų pareigą skatinti visuotines vertybes pagal Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį ir laikytis Jungtinių Tautų (JT) Chartijos principų.

1.2. EESRK ir pilietinė visuomenė tikisi, kad JT tikslai – palaikyti taiką ir saugumą, remti darnų vystymąsi ir įgyvendinti žmogaus teises kuo didesnio skaičiaus žmonių labui – bus įgyvendinti. Pilietinės visuomenės indėlis labai svarbus ieškant sprendimų vietoje ir juos įgyvendinant, siekiant darnaus vystymosi tikslų (DVT), skatinant teisingą pertvarką ir kovojant su klimato kaita.

1.3. JT yra vienintelė organizacija, kurioje labai įvairių politikos sričių klausimais toliau kalbasi bendramintės valstybės ir valstybės priešininkės. Tačiau JT būdinga tai, kad kliūtimi gali tapti pavienės valstybės narės, o tai mažina JT gebėjimą reaguoti į dabartines krizes ir iššūkius. Valstybėms narėms, kurios pažeidžia JT Chartiją arba savo įsipareigojimus, prisiimtus pagal JT susitarimus ar konvencijas, neturėtų būti leidžiama naudotis visomis dalyvavimo ir balsavimo teisėmis.

1.4. Pilietinė visuomenė, įskaitant socialinius partnerius, tikisi, kad ES ir jos valstybės narės labiau nei bet kada įsipareigos stiprinti JT vykdant esmines reformas. Kad JT būtų pasirengusios įveikti kylančius iššūkius ir įtvirtinti sutarimą dėl bendrų vertybių ir normų, JT valdymas turi tapti reprezentatyvesnis, įtraukesnis ir veiksmingesnis. Siekiant užtikrinti lygesnį atstovavimą, globalieji Pietūs turi turėti didesnę įtaką JT.

1.5. JT turi toliau plėtoti savo integruotą pilietinės visuomenės organizacijų sistemą – nustatyti, *inter alia*, JT masto konsultavimosi dėl svarbiausių iniciatyvų tvarką ir suteikti teisę teikti peticijas, kad labiau įtrauktų piliečius, pilietinės visuomenės organizacijas (PVO), socialinius partnerius, verslo organizacijas ir kitus suinteresuotuosius subjektus, ir ypač daug dėmesio turėtų skirti geresniam moterų, jaunimo ir pažeidžiamų grupių atstovavimui. Daugiau dėmesio, paramos ir pripažinimo reikėtų skirti pagrindinėms grupėms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams.

1.6. Nors tam tikra pažanga padaryta, EESRK mano, kad reikia gerinti ES koordinavimą. ES reikėtų kalbėti vienu balsu ir atitinkamai veikti visuose JT organuose ir susijusiose institucijose. EESRK indėlis ([1]) į pirmąją ES savanorišką peržiūrą siekiant Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo ir Komiteto dalyvavimas vyriausiojo įgaliotinio oficialiame ES pristatyme 2023 m. Aukšto lygio politiniame forume yra geri pažangos pavyzdžiai, kuriais reikėtų vadovautis ES institucijoms, taip pat siekiant struktūruotai įtraukti Europos pilietinę visuomenę ir susitariant dėl vaidmens, kurį EESRK galėtų atlikti šiomis aplinkybėmis.

1.7. Reikia ne tik nustatyti, kad sprendimai būtų priimami kvalifikuota balsų dauguma – verta apsvarstyti ir ES sutarčių dėl užsienio, saugumo ir gynybos politikos reformą, kad būtų padidintas ES gebėjimas veikti ir sustiprinta jos įtaka JT.

1.8. Pats EESRK įsipareigoja siekti, kad jo pozicija būtų geriau išgirsta vykstant procesams, kuriais formuojama ES bendroji pozicija visais su JT susijusiais klausimais, glaudžiau bendradarbiauti su ES ir valstybių narių delegacijomis JT ir parengti veiksmų gaires, kaip aktyviau bendradarbiauti su JT organais, susijusiais su jo veikla.

## 2. **Daugiašališkumui, taisyklėmis grindžiamai pasaulio tvarkai ir JT kylantys iššūkiai**

2.1. ES ir JT, kaip vertybių bendrijai, būdinga bendra darbotvarkė – ja siekiama skatinti daugiašališkumą ir taisyklėmis grindžiamą pasaulio tvarką, taip pat palaikyti taiką ir saugumą.

2.2. Užtikrinant darnų visų tautų vystymąsi ir sprendžiant bendrus pasaulinius iššūkius, JT yra vienintelė pasaulinė sistema bendriems sprendimams rasti, apimanti visas politikos sritis ir teikianti galimybių bendradarbiauti tiek su ES partneriais, tiek su priešininkais. Daugybė JT specializuotų agentūrų, pavyzdžiui, Tarptautinė darbo organizacija (TDO), Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO) taip pat JT programos bei fondai, įskaitant JT prekybos ir plėtros konferenciją (UNCTAD) ir Jungtinių Tautų aplinkos programą (UNEP), suteikia plačią institucinę ir teminę platformą.

2.3. Vykdydama agresijos karą prieš Ukrainą Rusija pažeidžia JT Chartijos ir tarptautinės teisės principus.

2.4. Dėl autokratinės regresijos bangos Europoje ir visame pasaulyje mažėja demokratinių valstybių. Autokratinės valstybės kvestionuoja JT Chartijoje ir Europos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintas vertybes ir normas, ypač žmogaus teises ir teisinės valstybės principą. NET liberaliosios demokratijos valstybės, įskaitant priklausančiąsias ES, teikia pirmenybę savo interesams, o ne šiems principams.

2.5. 1945 m. kaip atsakas į Antrojo pasaulinio karo baisumus įkurtos ir į Vakarus orientuotos Jungtinės Tautos negali pakankamai atstovauti valstybėms, kurios nėra Saugumo Tarybos (JT ST) narės. Ypač nepakankamai atstovaujama besivystančioms šalims. Tačiau vienodas atstovavimas yra būtinas siekiant įtvirtinti sutarimą dėl bendrų vertybių ir normų.

2.6. Siekdami prisidėti įgyvendinant 17-ąjį DVT (partnerystę siekiant tikslų), keli JT organai nustatė savo procedūras, taikytinas bendradarbiaujant su suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant pilietinę visuomenę. Siekiant, kad JT būtų demokratiškesnės, ir suteikti joms galių rasti sprendimus dabartiniams iššūkiams, bendradarbiavimas su pilietine visuomene turėtų būti vykdomas sistemingiau.

2.7. JT tebėra vienintelė pasaulinė sistema, tinkama pasaulinių sprendimų, skirtų klimato kaitos problemai ir jos padarinių švelninimui, paieškoms. Jei nebus teisingos pertvarkos, kurią vykdant būtų gerbiama kiekvienos visuomenės teisė į darnų vystymąsi, kils naujų konfliktų, ir dėl jų vis daugiau žmonių bus priversti bėgti iš savo gimtųjų šalių.

2.8. COVID-19 pandemija atskleidė mūsų visuomenių pažeidžiamumą dėl netikėtų krizių ir dar labiau padidino netolygų turto ir gyvenimo perspektyvų pasiskirstymą globaliojoje Šiaurėje ir globaliuosiuose Pietuose. Didelių pajamų šalių socialinio ir ekonominio išsivystymas grįžo į lygį, buvusį iki COVID-19, o mažų pajamų šalys dar daugelį metų patirs sunkumų.

## 3. **Jungtinės Tautos XXI amžiuje**

3.1. EESRK pripažįsta JT indėlį pastaruosius 77 metus palaikant taiką ir saugumą, remiant žmogaus teises ir skatinant darnų vystymąsi. Tai geriausias įrodymas, kad JT tebėra vienintelė bendro pasaulinių uždavinių sprendimo platforma.

([1]) EESRK indėlis į ES savanorišką DVT įgyvendinimo peržiūrą. Darbotvarkė iki 2030 m.

3.2. EESRK remia JT reformą ir ragina visas valstybes nares įsipareigoti ją pritaikyti prie kintančios geopolitinės aplinkos. Visų pirma Komitetas ragina ES valstybes nares koordinuoti ir propaguoti bendrą viziją ir poziciją, aktyviai įtraukiant PVO.

3.3. EESRK remia Aukšto lygio patariamosios valdybos veiksmingo daugiašališkumo klausimais darbą ir mano, kad projektas „Proveržis žmonių ir planetos labui“ ([2]) yra svarbus indėlis rengiant konkrečias rekomendacijas dėl JT reformos.

3.4. EESRK mano, kad Aukščiausiojo lygio susitikimas ateities klausimais yra galimybė ES, jos valstybėms narėms, piliečiams ir pilietinei visuomenei aktyviai siekti reformų. Paties EESRK geriausia praktika, įskaitant ir susijusią su jaunimo atstovo dalyvavimu EESRK delegacijoje ([3]) JT klimato kaitos konferencijoje ([4]), taip pat JT Generalinio sekretoriaus pasiuntinio jaunimo klausimais iniciatyva, suteikia prasmingą balsą jaunimui. EESRK pabrėžia Komisijos Jaunimo veiksmų planą (JVP), teikiamą įgyvendinant 2022–2027 m. ES išorės veiksmus, ir mano, kad jis gali būti atskaitos taškas JT iniciatyvoms, taip pat ES veiklai JT forume.

3.5. Naujoji taikos darbotvarkė suteikia galimybę atnaujinti JT pajėgumus konfliktų prevencijos, taikos kūrimo ir taikos palaikymo srityje. Tačiau siekiant, kad JT veiksmingiau veiktų taikos labui, būtina reformuoti JT sprendimų priėmimo procesą, įskaitant JT ST.

3.6. Teisingos pertvarkos sprendimai gali būti veiksminga konfliktų prevencijos priemonė. Jie apima kolektyvinių derybų skatinimą visais lygmenimis, siekiant numatyti ir valdyti perėjimą prie mažo anglies dioksido pėdsako ekonomikos ir priemones klimato kaitos poveikiui švelninti, visoms visuomenėms suteikiant darnaus vystymosi galimybes, gerinant darbo sąlygas ir siekiant DVT.

3.7. EESRK palankiai vertina JT siekį vykdant konfliktų prevencijos ir sprendimo veiklą ypatingą dėmesį skirti moterų, vaikų ir pažeidžiamų grupių apsaugai. Šiuo tikslu pagrindinėms grupėms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams reikėtų suteikti svaresnį balsą ir skirti daugiau paramos bei pripažinimo.

3.8. EESRK dar kartą primena, kad Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje įtvirtinta visuotinė teisių garantija turi tapti pagrindiniu JT veiklos prioritetu.

3.9. Panašu, kad įsipareigojimas dėl darnaus vystymosi tikslų, kuriuo siekiama pagerinti visų žmonių gyvenimą, nevykdomas ([5]), kaip be kita ko pabrėžta neseniai priimtoje EESRK nuomonėje dėl ES ir Darbotvarkės iki 2030 m. ([6]) ES ir jos valstybėms narėms tenka ypatinga atsakomybė už tai, kad būtų sumažintas nevienodas turto paskirstymas globaliojoje Šiaurėje ir globaliuosiuose Pietuose, ir už tai, kad būtų dedamos didesnės pastangos iki 2030 m. pasiekti DVT.

3.10. Dabartinis JT valdymas nebeatitinka XXI amžiaus geopolitinių ir visuomeninių realijų. Siekiant sustiprinti paramą JT ir jos bendroms normoms bei vertybėms, būtina, kad JT valdymas būtų reprezentatyvesnis, įtraukesnis ir veiksmingesnis. JT ST, kaip ir visuose kituose JT organuose, turi būti geriau atstovaujama besivystančioms šalims.

3.11. Toliau išlaikydamos savo tarpvyriausybinę struktūrą, JT turi įtraukiau ir skaidriau bendradarbiauti su piliečiais, demokratinėmis pilietinėmis organizacijomis ir judėjimais, kitais suinteresuotaisiais subjektais, parlamentais, subnacionalinėmis valdžios institucijomis ir kitais oficialiais subjektais ir teikti jiems papildomų galimybių dalyvauti, įtraukiant pagrindines grupes ir kitus suinteresuotuosius subjektus. Atsižvelgiant į 17-ąjį DVT, įtraukus sprendimų priėmimas Jungtinėse Tautose yra labai svarbus siekiant organizacijos tikslų ir turi būti papildytas didinant jos atskaitomybę ir skaidrumą.

3.12. JT teisėtu subjektu bus laikomos, tik jeigu įgyvendins savo tikslus kuo didesnio skaičiaus žmonių labui. Todėl JT sprendimų priėmimo procesai turi būti veiksmingesni, skaidresni ir mažiau vesti į aklavietes.

---

([2]) Aukšto lygio patariamoji valdyba veiksmingo daugiašališkumo klausimais „Proveržis žmonių ir planetos labui: veiksmingas ir įtraukus pasaulinis valdymas dabar ir ateityje“ (angl. *A Breakthrough for People and Planet: Effective and Inclusive Global Governance for Today and the Future*), Niujorkas, 2023 m.

([3]) https://www.eesc.europa.eu/lt/initiatives/climate-change-conferences-cop/eesc-youth-delegate

([4]) JT bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) Šalių konferencija (COP).

([5]) Generalinės Asamblėjos Ekonominė ir Socialinė Taryba „Darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo pažanga: siekis parengti žmonių ir planetos gelbėjimo planą (specialusis leidimas)“ (angl. *Progress towards the Sustainable Development Goals: Towards a Rescue Plan for People and Planet Report of the Secretary-General (Special Edition)*) (A/78/80-E/2023/64, p. 2).

([6]) EESRK nuomonė „ES ir darbotvarkė iki 2030 m. Stiprinti DVT įgyvendinimą“ (OL C, C/2024/876, 2024 2 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/876/oj).

3.13. JT reikia pakankamai išteklių ir pajėgumų siekiant užtikrinti, kad sprendimai būtų priimami įtraukiai. Jie turi būti pritaikyti pilietinei visuomenei, kurios pajėgumai labai skiriasi, ir sudaryti sąlygas viso pasaulio piliečiams ir organizacijoms bendradarbiauti su JT.

4. **ES Jungtinėse Tautose**

4.1. Siekdama skatinti daugiašalius pasaulinių uždavinių sprendimus, ES „tinkamais būdais bendradarbiauja su Jungtinių Tautų organais ir jos specializuotomis agentūromis“ (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 220 straipsnio 1 dalis).

4.2. Mokėdamos didžiausią įnašą į JT biudžetą, JT ST turėdamos vieną nuolatinę narę ir sudarydamos daugiau kaip 13 % visų JT valstybių narių, ES ir jos 27 valstybės narės turi galimybę daryti didelę įtaką JT.

4.3. Tačiau ES vis dar negeba išnaudoti visų savo išteklių, kad galėtų imtis pagrindinio vaidmens JT sistemoje sprendžiant pasaulinius iššūkius, išskyrus svarbias išimtis, įskaitant kovą su klimato kaita, kur ES tenka pagrindinis vaidmuo.

4.4. Oficialus ES dalyvavimas JT organuose ir agentūrose tebėra ribotas. Žingsnis į priekį yra tai, kad 2011 m. buvo gautas JT Generalinės Asamblėjos ir jai pavaldžių organų daugiau teisių turinčio stebėtojo statusas ([7]), įskaitant teisę pasisakyti ir žodžiu teikti pasiūlymus bei pakeitimus.

4.5. Nors padaryta nedidelė pažanga stiprinant dalyvavimo teises, ES daugumoje JT organų ir agentūrų turi tik stebėtojos statusą. Politikos srityse, kuriose ES tenka išimtinė kompetencija, pavyzdžiui, prekybos srityje, Komisija kalba visų 27 valstybių narių vardu, laikydamasi suderintos pozicijos, kaip JT Tarptautinės prekybos teisės komisijoje (UNCITRAL).

4.6. Daugumoje JT politikos sričių ES dažnai neturi nuoseklios pozicijos, nes ES institucijų ir jos valstybių narių tarpusavio veikla nėra pakankamai koordinuojama. EESRK ragina ES ir visas valstybes nares didinti ES matomumą, siekiant stiprinti jos įtaką JT.

4.7. EESRK gali suteikti pridėtinės vertės propaguojant JT tikslus, pavyzdžiui, jis gali suteikti platformą pilietinės visuomenės suinteresuotiesiems subjektams susitikti ir keistis informacija su JT atstovais. 2023 m. liepos mėn. EESRK surengė apskritojo stalo diskusiją su JT vyriausiuoju žmogaus teisių komisaru (UNHCR) ir pasiūlė pasinaudoti EESRK Pagrindinių teisių grupės patirtimi ([8]).

4.8. EESRK išnagrinės galimybę užmegzti nuolatinį bendradarbiavimą su pagrindinėmis grupėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais bei jų regioniniais koordinatoriais, kad būtų galima pateikti jų nuomonę ES ir JT organams bei užtikrinti didesnį jų poreikių matomumą.

5. **Pastabos**

5.1. Kadangi EESRK atlieka institucinį patariamojo organo vaidmenį, jo plataus masto veikla yra svarbi daugeliui JT organų ir agentūrų. Kai EESRK tiesiogiai bendradarbiauja su įvairiais JT organais, agentūromis ir programomis, jo pozicijos būna girdimos, tačiau tam, kad būtų pasiekta pokyčių, reikia struktūruotos ir nuolatinės sistemos, kuri tinkamu metu veiktų per ES institucijas.

5.2. EESRK įsipareigoja laikytis struktūrinio požiūrio, kad jo pozicija, susijusi su JT temomis, būtų geriau girdima, kai ES rengia savo bendrąją poziciją, skirtą JT. EESRK pranešėjai turi tiesiogiai ir laiku bendrauti su pagrindiniais subjektais, atsakingais už ES bendrosios pozicijos rengimą.

5.3. EESRK įsipareigoja skatinti glaudesnį bendradarbiavimą su ES ir jos valstybių narių delegacijomis JT ir tikisi, kad jo nuomonėmis vadovausis atitinkami Europos Komisijos skyriai, dirbantys su JT ir daugiašaliais organais.

([7]) JT Generalinė Asamblėja „Europos Sąjungos dalyvavimas Jungtinių Tautų veikloje“ (A/RES/65/276).

([8]) „Kovos už žmogaus teises stiprinimas“, EESRK konferencija, vykusi 2023 m. liepos 20 d. Briuselyje (https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/news/strengthening-fight-human-rights-eesc-president-exchanges-un-high-commissioner-volker-turk-and-csos).

5.4. EESRK taip pat mano, kad jo skyriai turi glaudžiau bendradarbiauti, kad būtų pašalinta vidinė izoliacija, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad DVT apima visų skyrių darbą. Kad būtų geriau koordinuojami visų skyrių ir EESRK pirmininko veiksmai, EESRK visiems skyriams paveda parengti geresnio Komiteto darbo JT atstovavimo veiksmų gaires ir užmegzti įtraukesnius ryšius su atitinkamais JT organais. Rengiant gaires visuose skyriuose nustatomi svarbiausi JT organai, išvardijama vykdoma veikla ir esami santykiai su JT organais ir procesais, siekiant suteikti informacijos apie esamą padėtį ***ir*** išnagrinėti tolesnio bendradarbiavimo galimybes.

5.5. EESRK mano, kad reikia geriau koordinuoti ES pozicijas su JT susijusiais klausimais. Pagal ES sutarties 34 straipsnio 2 dalies nuostatas dėl JT ST vyriausiasis įgaliotinis turėtų atstovauti ES pozicijai visuose JT organuose visų valstybių narių vardu. Kol ES neturi oficialių dalyvavimo teisių, ES bendrajai pozicijai atstovauja ir atitinkamai veikia nacionalinių Vyriausybių atstovai.

5.6. EESRK ragina ES vyriausiąjį įgaliotinį ES ir jos valstybių narių vardu imtis pagrindinio vaidmens diskusijose dėl JT reformos. Tik vieningai kalbanti ir aiškią poziciją išreiškianti ES gali daryti įtaką JT ateičiai.

5.7. EESRK tvirtai remia Europos išorės veiksmų tarnybos pastangas išplėsti ES teisių pagal sustiprinto stebėtojo statusą taikymo sritį, įtraukiant papildomus JT pavaldžius organus.

5.8. EESRK įsipareigoja pilietinei visuomenei suteikti svarų balsą Aukščiausiojo lygio susitikimo ateities klausimais procese, stiprindamas neseniai pradėtą bendradarbiavimą su JT Ekonomine ir Socialine Taryba (ECOSOC). ECOSOC Vyriausybės narės savo nacionaliniu lygmeniu turėtų dėl savo veiklos konsultuotis ir keistis nuomonėmis su pilietine visuomene ir socialiniais partneriais ir reguliariau teikti ataskaitas. EESRK gali tapti forumu, kuriame būtų galima aptarti ECOSOC veiklą.

5.9. Pripažindamas, kad aukščiausiojo lygio susitikimas ateities klausimais yra itin svarbus momentas siekiant įvykdyti esamus tarptautinius įsipareigojimus, visų pirma paspartinti DVT įgyvendinimą ir parengti naują taikos darbotvarkę, EESRK stiprins savo vidinį tarpsektorinį požiūrį ir tęs nuolatinį dialogą su JT organais, kad nustatytų galimybes padidinti pilietinės visuomenės vaidmenį rengiantis aukščiausiojo lygio susitikimui.

5.10. EESRK pritaria tam, kad per visą planavimo procesą būtų įtraukiai konsultuojamasi su pilietine visuomene dėl naujos suinteresuotųjų subjektų įtraukimo į JT valdymą struktūros; kai kurie JT organai jau siūlo pažangias dalyvavimo galimybes, šiuo pavyzdžiu turėtų pasekti ir daugiau JT organų.

5.11. EESRK ragina ES imtis pagrindinio vaidmens plėtojant JT sistemos galimybes bendradarbiauti su demokratinėmis PVO, padedant EESRK. Vykdydama savo užsienio politiką ES turėtų padėti visame pasaulyje stiprinti pilietinės visuomenės gebėjimus, įskaitant jos gebėjimą geriau bendradarbiauti su JT.

5.12. EESRK siūlo toliau plėtoti UNCITRAL praktiką prašyti suinteresuotųjų subjektų teikti rašytinę medžiagą vykstant JT masto konsultacijoms dėl pagrindinių iniciatyvų ir nustatyti teisę teikti peticijas JT, suteikiant galimybę piliečiams, pilietinės visuomenės organizacijoms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams tiesiogiai dalyvauti.

5.13. EESRK ragina racionalizuoti JT struktūras ir skaidrinti JT sprendimų priėmimo procesus, kad būtų padidintas jų teisėtumas, o JT finansinis pagrindas būtų tvaresnis.

5.14. EESRK remia ilgalaikį raginimą reformuoti JT, įskaitant JT ST, kad būtų užtikrintas vienodas atstovavimas visų žemynų šalims ir veiksmingesnis sprendimų priėmimas, kuriam mažiau trukdytų pavienės valstybės narės. Iš JT Chartiją pažeidžiančių JT valstybių narių, įskaitant JT ST nares, turi būti atimta balsavimo teisė tol, kol jos vėl pradės griežtai laikytis tarptautinės teisės. JT valstybės narės, pažeidžiančios savo įsipareigojimus pagal JT susitarimus ar konvencijas, neturėtų būti renkamos į vadovaujamąsias pareigas JT ar susijusiame organe. Naujausias atvejis yra susijęs su tuo, kad Kataras pirmininkavo šių metų Tarptautinei darbo konferencijai, nors neįvykdė savo įsipareigojimų TDO Valdymo tarybai dėl reformų, taip pakenkdamas TDO reputacijai ir jos, kaip tarptautinių darbo standartų sergėtojos, vaidmeniui.

5.15. EESRK tikisi, kad 2024 m. naujasis Europos Parlamentas ir Komisija nustatys, kad konkrečių veiksmų, dėl kurių susitarta Pakte dėl ateities, įgyvendinimas 2024–2029 m. institucinėje kadencijoje yra pagrindinis ES išorės santykių prioritetas. Daugiašališkumo ir taisyklėmis grindžiamos tvarkos propagavimas turėtų būti prioritetinė būsimos Komisijos politinių gairių sritis ir tai turėtų būti atspindėta darbo programoje bei naujoje Europos Vadovų Tarybos strateginėje darbotvarkėje.

5.16. EESRK ragina ES institucijas dėti pastangas, kad būtų greitai įgyvendintos Konferencijos dėl Europos ateities rekomendacijos, siekiant sustiprinti ES tarptautinį vaidmenį ir „atgaivinti […] pasaulinį daugiašališkumą […] bei sustiprinti TDO vaidmenį“ ([9]), kartu nustatant kvalifikuotos balsų daugumos sprendimus ES užsienio politikoje; verta apsvarstyti galimybę reformuoti ES sutartis siekiant gerokai pagerinti ES gebėjimą veikti ir sustiprinti jos įtaką JT.

5.17. EESRK siūlo sudaryti bendraminčių regioninių organizacijų koaliciją, kad joms būtų geriau atstovaujama Jungtinėse Tautose, taip pat suteikti daugiau teisių jų atstovams dalyvauti įvairių JT organų ir agentūrų veikloje. Kad būtų geriau atstovaujama globaliųjų Pietų šalims, ES turėtų visų pirma bendradarbiauti su artimiausia kaimyne, Afrikos Sąjunga, vykdydama bendras reformas Jungtinėse Tautose.

Briuselis, 2023 m. gruodžio 14 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas*

Oliver RÖPKE

([9]) Konferencija dėl Europos ateities. Galutinių rezultatų ataskaita, 2022 m. gegužės mėn., 24 pasiūlymo 5 punktas.